

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Projekts «Latviešu personvārdu vēsturiskā vārdnīca:
digitāla pieeja un atvērtie dati (LaGiN)»
Nr. LU-BA-PA-2024/1-0003

Projekta zinātniskais vadītājs: Renāte Siliņa-Piņķe

15.10.2025.

*Pētījumu finansē Atveseļošanas un noturības mehānisma atbalstīts projekts
“Latvijas Universitātes iekšējā un ārējā konsolidācija” (Nr. 5.2.1.1.i.0/2/24/I/CFLA/007)*

Projekta/pētījuma mērķis: latviešu personvārdu materiāla iekļaušana starptautiskā zinātniskā aprītē, izveidojot un aprobējot elektroniskas latviešu personvārdu vēsturiskās vārdnīcas (LPVV) konceptu

Galvenās aktivitātes:

- 1) balstoties starptautiskā vēsturisku vārdnīcu izstrādes pieredzē, **radīt** elektroniskas vēsturiskas vārdnīcas rakstīšanai nepieciešamās digitālās leksikogrāfa darbavietas **satura struktūru un** perspektīvā balstītu **LPVV rakstīšanas plānu**,
- 2) atvērtā piekļuvē **publicēt vārdnīcu ar vismaz 200 personvārdu šķirkļiem**, kas izstrādāti, balstoties uz digitalizētiem primāriem avotiem un aprobēto materiālu, kā arī fundamentāliem pētījumiem par personvārdu cilmi un semantiku,
- 3) **veikt pētījumu** par personvārdu diahronisko attīstību,
- 4) uz radīto iestrāžu pamata **sagatavot un iesniegt projekta pieteikumu** nacionālā pētniecības un attīstības projektu konkursā par latviešu personvārdu pētniecību un LPVV saturisku pilnveidi.

Rezultātu izpilde līdz 15.10.2025.

Rezultāta veids	Plānots	Izpilde
Oriģināli zinātniskie raksti, kas publicēti, iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection, SCOPUS vai ERIH PLUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos	1	2
Konferenču materiāli (izņemot SCOPUS un Web of Science Core Collection, ERIH PLUS indeksētos);	-	iesp. 2
Iesniegts projekta pieteikums starptautiskā vai nacionālā pētniecības un attīstības projektu konkursā	1	1
Citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti (tai skaitā dati), kas papildina iepriekšminētos		beigās

Latviešu personvārdu
vēsturiskās vārdnīcas mājaslapa
ar publicētiem 200 personvārdu
šķirkļiem

Rezultātu izpilde līdz 15.10.2025.

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
LATVIEŠU VALODAS
INSTITŪTS

Sākums

Par mums

Par projektu

Instrukcija

Kontakti

Avoti

Ieiet

LV

LATVIEŠU PERSONVĀRDU VĒSTURISKĀ VĀRDNĪCA

☐ Meklēt tikai uzvārdos

Lemma

Forma

Nav izvēlēts

Dzimte

Nav izvēlēts

Izcelsmes valoda

Gadsimts

A Ā B C Č D E Ē F G Ģ H I Ī J K Ķ L Ļ M N Ņ O P
R S Š T U Ū V Z Ž

Šķirklis

Andārte f.

Izcelsme

Latviešu valodā veidots saliktenis no personvārdiem **Anna** un **Dārta**. Šāda tipa personvārdu salikteni latviešu valodā parādās ap 18. gadsimta vidū. Populārāki tie kļūst 19. gadsimtā, kad bērniem biežāk kristībās tiek reģistrēti arī vairāki vārdi.

Baltijas vāciešiem, no kuriem ietekmējās latvieši, tendence bērniem kristībās dot vairākus novērojama jau senāk. Tomēr vācu valodā divu vārdu sapludināšana vienā novērojama retāk; vārds *Annedorte* zināms tikai no 20. gadsimta beigām.

[Šobrīd vēl nav apstrādāti avoti, kuros *Andārte* fiksēta kā latviešu personvārds]

Antiņš m.

Izcelsme

Latviešu valodā ar izskaņu *-iņš* darināts atvasinājums no personvārda **Antis**.

Zināms no 16. un 17. gadsimta avotiem. Jau 17. gadsimta vārdnīcās vārds *Antiņš* ir ietverts frazeoloģismā “Antiņ, kur stabuliņ?” ar nozīmes skaidrojumu ‘mulkis’, kas iespējams, izskaidro vārda izžušanu no reālā lietojuma. Tā kā šai laikā zināmi arī citi vārdi ar izskaņu *-iņš*, iāsecina, ka

LATVIEŠU PERSONVĀRDU VĒSTURISKĀ VĀRDNĪCA

9 šķirklī

Jau sasniegtie rezultāti

1. Oriģināli zinātniskie raksti, kas pieņemti publicēšanai *SCOPUS* datubāzē iekļautos žurnālos:
 - ✓ Rapa, Sanda; Siliņa-Piņķe, Renāte. Zudušo baltisko personvārdu meklējumi latviešu uzvārdos un senajos rakstos. *Baltistica LX* (2025). (pieņemts publicēšanai)
 - ✓ Siliņa-Piņķe, Renāte; Jansone, Irēna Ilga. Personvārdi 18. gadsimta evaņģēliski luterisko draudžu baznīcu grāmatās: kopīgais un atšķirīgais. *Linguistica Lettica 34* (2025) (pieņemts publicēšanai)
2. Iesniegts (un apstiprināts) projekta pieteikums LZP FLPP konkursā:
 - ✓ „Nezināmie latviešu personvārdi: nepētīto latviešu antroponīmu diahroniska izpēte globālai integrācijai un atvērtai piekļuvei” (Nr. Izp-2025/1-0125; vadītāja Renāte Siliņa-Piņķe)

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

PALDIES PAR UZMANĪBU!